

"Det er følelsen af, at jeg endelig får fortalt min historie og har fået lov til at råbe op, og at jeg ikke er den lille, stille Rebecca, der sidder alene på sit værelse, uden nogen ved, hvad der sker. Det er ligesom at have fået en megafon, og det er fantastisk."

Sådan siger Rachel Röst om sin bog "Grundvold" til en journalist fra Gyldendal. Som barn og ung gjorde Röst ellers, hvad hun kan for at tilpasse sig alle steder. Det holder ikke i længden, og hun må gøre op med sig selv, hvor hun føler sig hjemme. Og hvad hun er nødt til at lægge bag sig.

Når vi som psykologer gerne vil henvise til en bog, der beskriver en opvækst i lukkede familier – så er det her et godt bud. Den omhandler en bestemt sekt, men beskriver universelt moralske miljøers indvirken på barnet og den unge. Man kan her blive klogere på, hvordan repression (også selv om den udøves med en "god grund") forvækker et barn. Bogen beskriver, det vi som læser kan se er psykisk vold, men som Rebecca kun kan opleve som "den rigtige" indstilling – indtil hun møder virkeligheden udenfor familien.

Mormonsamfundets begreber om 'dommedag', missionærer, ward, 'falsk tro', 'helligt undertøj' og 'kyskhedsloven' etablerer en virkelighed for Rebecca, som vi udenfor næsten ikke kan fatte – men det er ikke romanens ærinde at forklare. Bogen beskriver fint, hvordan et barn altid vil forsvare (forstå) sin familie – selv om lærere, pædagoger, naboer, støttepersoner, gymnasiekammerater osv. prøver at "tale til fornuft" ved at påpege det normale.

Hun kan flygte fra Mormonkirken – men Mormonkirken forlader hende ikke – eller i hvert meget langsomt. Og det er flot beskrevet og vigtigt for os behandlere at indse, når vi møder det. Röst formidler en dyb indsigt i et miljø, som ellers kun kan ses af hende og hendes lige. Man bliver trukket ind i Rebeccas liv og tager op- og nedturene sammen med hende.

Rebeccas barndom er præget af dobbeltmoral, fortællelser og direkte løgn. Det er der mange beskrivelser af, og det er måske en måde at overleve farens dominans på, men han holder sig nu heller ikke selv tilbage. Han er et menneske, men han gemmer det bag et skjold af religiøs fanatisme.

Rachel Röst har skrevet på baggrund af sit eget liv. Og bogens fortælletempo gør, at man forstår og medoplever hendes udvikling. Måske er romanen mest egnet til voksne – og til klienter der har været noget lignende igennem. Röst siger da også, at det er slags selvtæring, at den 'sociale kontrol' hun selv har oplevet, nu kan bearbejdes af hende selv – efter at hun har gennemlevet det.

Grundvold er en roman, der kan give indsigt i lukkede miljøers indvirken, på de medlemmer der "tænker" for meget og som lægger mærke til, at der findes en verden udenfor det lukkede miljø.

Dermed siger den også noget om at vokse op i andre lukkede og dysfunktionelle miljøer. Og kan med fordel læses sammen med Kirsten Thorups *Elskede ukendte*, der skildrer to mænd, hvis livsbaner krydser hinanden. Grundvold beskriver længslen efter anerkendelse og kærlighed og den unge kvindelige seksualitet og lidenskab, og gør det godt, selv når hun møder den voldelige Jesper – mens Thorup beskriver unge mænds længsel efter kærlighed overfor lidenskab og religiøst vanvid. På hver deres måde handler romanerne om fortabt ungdom og social opløsning.

"Da jeg gik i gang med at skrive, fandt jeg ud af, at der var rigtig mange ting, jeg ikke kunne huske, og så begyndte der også bare at dukke ting op, som var ren fantasi. I starten var jeg bange for, at jeg var et lyvebarn, men jo mere jeg hengav mig til det, jo mere fandt jeg ud af, at jeg ville skabe et kunstnerisk værk på en eller anden måde, som netop blev en blanding af fantasi og virkelighed. Det var det, romanen gerne ville være," siger Rachel Röst til Gyldendal.

Poul Anker Møller, psykolog og studenterrådgiver